

## **Beleids- en begrotingstoelichting**

JUSTITIE, HANDHAVING EN  
BESTUURSRECHTSPRAAK

Begrotingsopmaak 2027

**Zuhal Demir**

Vlaams Minister van Onderwijs, Justitie en Werk

## INHOUDSTAFEL

|                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| INHOUDSTAFEL .....                                                       | 2         |
| I. Klemtonen van de minister .....                                       | 3         |
| II. Totalen BBT .....                                                    | 5         |
| III. Beleidsveldoverkoepelend beleid .....                               | 5         |
| IV. Beleidsveld Justitie en Handhaving .....                             | 6         |
| 1. ISE-overkoepelend beleid.....                                         | 6         |
| 2. Inhoudelijk structuurelement Justitie en Handhaving .....             | 6         |
| <b>2.1. Vlaamse Gemeenschap.....</b>                                     | <b>6</b>  |
| <b>2.2. DAB's en rechtspersonen.....</b>                                 | <b>17</b> |
| V. Beleidsveld Bestuursrechtspraak .....                                 | 18        |
| 1. ISE-overkoepelend beleid.....                                         | 18        |
| 2. Inhoudelijk structuurelement Bestuursrechtspraak .....                | 18        |
| <b>2.1. Vlaamse Gemeenschap.....</b>                                     | <b>19</b> |
| <b>2.2. DAB's en rechtspersonen.....</b>                                 | <b>19</b> |
| VI. Apparaatskredieten en begrotingsprogramma's zonder beleidsveld ..... | 20        |
| 1. Apparaatskredieten.....                                               | 20        |
| VII. LIJST MET AFKORTINGEN .....                                         | 22        |

## **I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER**

Slachtoffers en hun nabestaanden verdienen geen plaats in de marge, maar in het hart van ons justitiebeleid. Daarom blijf ik in 2027 werken aan een slachtoffervriendelijke justitie met slachtofferonthaal, het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag en de Commissie Historisch Misbruik, maar ook met de Veilige Huizen. De Veilige Huizen blijven voor mij een hoeksteen in de aanpak van intrafamiliaal geweld. In 2027 zet ik de verdere gebiedsuitbreiding, kwaliteitsvolle casusregie en samenwerking met lokale besturen, politie, justitie en hulpverlening voort. De integratie van het tijdelijk huisverbod binnen de werking van de Veilige Huizen is daarbij een belangrijke stap: gezinnen in acute onveiligheid moeten coherenter en met één duidelijke regie worden opgevolgd. De ervaring die we opbouwen met de Veilige Huizen wil ik ook benutten voor een bredere ketenaanpak, onder meer in dossiers rond jeugddelinquentie en complexe zorg- en veiligheidsnoden. We bouwen niet zomaar nieuwe structuren, maar verbinden wat bestaat en zorgen ervoor dat partners elkaar sneller vinden wanneer veiligheid op het spel staat.

De druk op onze Vlaamse justitiediensten neemt fors toe. Door de federale noodwet tegen de gevangenisoverbevolking en de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek zullen meer daders onder begeleiding of (elektronisch) toezicht staan. Vlaanderen neemt daarin zijn verantwoordelijkheid, maar niet zonder duidelijke voorwaarden: bijkomende opdrachten in opdracht door de federale overheid moeten ook door die overheid correct gefinancierd worden en het federale niveau blijft verantwoordelijk voor de gevangenisoverbevolking. Zowel met de hulp- en dienstverlening van de gedetineerden in detentie, als de begeleiding van de justitiabelen door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuisen stellen we alles in het werk om in te zetten op een succesvolle re-integratie.

Ook in het jeugddelinquentiebeleid kies ik voor duidelijkheid: feiten hebben gevolgen, schade moet hersteld worden en jongeren moeten verantwoordelijkheid opnemen. Tegelijk moet elk traject perspectief bieden, op maat van de jongere en met aandacht voor het slachtoffer en de context. Daarom versterken we in 2027 de kordate aanpak met elektronische monitoring voor minderjarigen, de verdere uitbouw van High Care High Risk voor jongeren met complexe zorg- en veiligheidsnoden en een betere ketenaanpak. Ik voer de capaciteitsplanning voor de gemeenschapsinstellingen verder uit en bereid kleinschalige regionale begeleidingshuizen voor. Zo zorgen we voor snelle en consequente reacties, maar vermijden we ook dat jongeren langer dan nodig in opsluiting blijven. Tegelijk wil ik, rekening houdend met nieuwe tendensen en evoluties, een brede aanpak van jeugddelinquentie ontwikkelen door andere domeinen en de federale overheid mee te nemen in de opmaak van een interfederaal actieplan.

Wie regels overtreedt, moet weten dat Vlaanderen ook kan en zal handhaven. Daarom zet ik in 2027 de uitrol van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving onverminderd voort en breid ik het Vlaams Handhavingsplatform verder uit. Inspectiediensten en lokale besturen moeten digitaal en uniform kunnen werken, met betere gegevensdeling en minder blinde vlekken. Tegelijk scherpens we de strijd tegen fraude en ondermijnende criminaliteit aan. Met het decreet tegen subsidiefraude, de verdere operationalisering van het DIOB-decreet en de ondersteuning van integriteitsonderzoeken geef ik lokale en Vlaamse besturen sterkere instrumenten om malafide praktijken te weren.

Tot slot zetten we ook in 2027 verder in op vereenvoudigde procedureregels en de digitalisering van de Vlaamse bestuursrechtspraak.

Vlaamse justitie heeft de voorbije jaren haar plaats verworven. Wat ooit nog te vaak werd gezien als het kleine zusje van de federale justitie, is uitgegroeid tot een volwaardig, herkenbaar en slagkrachtig beleidsdomein met een eigen duidelijke visie. Vlaanderen kiest

voor een justitie die dicht bij slachtoffers, daders, gezinnen, jongeren en lokale besturen staat; een justitie die kordaat is waar het moet, herstelgericht waar het kan en wetenschappelijk onderbouwd in de keuzes die ze maakt. Op die ingeslagen weg bouwen we in 2027 verder. Met vertrouwen, met ambitie en met trots op de aanpak die we hebben ontwikkeld en de uitbouw die vandaag zichtbaar resultaat oplevert.

## II. TOTALEN BBT

**TOTAAL – JUSTITIE EN HANDHAVING, excl. apparaatsuitgaven en programma B**  
**(duizend euro)**

**(duizend euro)**

|                        | <b>AO</b>    | <b>TO</b>    | <b>LO</b> | <b>VAK</b>    | <b>VEK</b>    |
|------------------------|--------------|--------------|-----------|---------------|---------------|
| BA 2026                | 5.205        | 0            | 0         | 50.677        | 67.218        |
| Bijstelling<br>BO 2027 | 448          | 2.190        | 0         | -4.779        | -14.680       |
| <b>BO 2027</b>         | <b>5.653</b> | <b>2.190</b> | <b>0</b>  | <b>45.898</b> | <b>52.538</b> |

## III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing

#### IV. BELEIDSVELD JUSTITIE EN HANDHAVING

##### PROGRAMMA SD - JUSTITIE EN HANDHAVING

(duizend euro)

|                        | AO           | TO           | LO       | VAK           | VEK           |
|------------------------|--------------|--------------|----------|---------------|---------------|
| BA 2026                | 5.205        | 0            | 0        | 50.677        | 67.218        |
| Bijstelling<br>BO 2027 | 448          | 2.190        | 0        | -4.779        | -14.680       |
| <b>BO 2027</b>         | <b>5.653</b> | <b>2.190</b> | <b>0</b> | <b>45.898</b> | <b>52.538</b> |

#### 1. ISE-overkoepelend beleid

Niet van toepassing

#### 2. Inhoudelijk structurelement Justitie en Handhaving

##### 2.1. Vlaamse Gemeenschap

JUSTITIE EN HANDHAVING, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

|                                                                                                |  | AO           |            |              | TO         |              |              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--------------|------------|--------------|------------|--------------|--------------|
|                                                                                                |  | BA<br>2026   | evolutie   | BO<br>2027   | BA<br>2026 | evolutie     | BO<br>2027   |
| <b>ESR-ontvangsten</b><br>(werking en toelagen (OW))                                           |  | 25           | 183        | 208          | 0          | 2.190        | 2.190        |
| <b>Toelagen</b><br>(ontvangsten interne stromen (OI))                                          |  | 5.180        | 265        | 5.445        | 0          | 0            | 0            |
| <b>Overige</b><br>(ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact) |  | 0            | 0          | 0            | 0          | 0            | 0            |
| <b>Totaal</b>                                                                                  |  | <b>5.205</b> | <b>448</b> | <b>5.653</b> | <b>0</b>   | <b>2.190</b> | <b>2.190</b> |

(duizend euro)

|                                                                               | VAK           |               |               | VEK           |                |               |
|-------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|----------------|---------------|
|                                                                               | BA 2026       | evolutie      | BO 2027       | BA 2026       | evolutie       | BO 2027       |
| <b>ESR-uitgaven</b><br>(werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR)) | 49.512        | -4.795        | 44.717        | 65.728        | -14.371        | 51.357        |
| <b>Toelagen</b><br>(interne stromen (IS))                                     | 1.165         | 16            | 1.181         | 1.490         | -309           | 1.181         |
| <b>Overige</b><br>(leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)        | 0             | 0             | 0             | 0             | 0              | 0             |
| <b>Totaal</b>                                                                 | <b>50.677</b> | <b>-4.779</b> | <b>45.898</b> | <b>67.218</b> | <b>-14.680</b> | <b>52.538</b> |
| <b>Aanwending VAK-ruiter</b>                                                  |               |               |               |               |                |               |

### Inhoudelijke toelichting:

#### Een centrale rol voor alle slachtoffers en hun nabestaanden

Meer en meer slachtoffers vinden hun weg naar onze Vlaamse justitie. En dat is een goede zaak: het betekent dat steeds meer slachtoffers de ondersteuning en begeleiding vinden waarop zij recht hebben. Zo ontvingen de diensten slachtofferonthaal in de eerste jaarhelft van 2026 opnieuw een recordaantal nieuwe dossiers. Ik verwacht dat deze stijging zich verder zal zetten en we in 2026 weer meer slachtoffers zullen bereiken dan in de nieuwe 12.310 dossiers in 2025. Het blijft mijn absolute prioriteit om slachtoffers en nabestaanden een centrale plaats te geven in mijn beleid. Samen met onze diensten blijven we daarom werken aan een **slachtoffervriendelijke justitie**.

Zo mogen slachtoffers niet verdwalen in een complex landschap van hulp- en ondersteuningsdiensten. Daarom zet ik verder in op een slachtofferzorg die eenvoudiger, toegankelijker en beter op elkaar afgestemd is. Binnen de **Vlaamse Commissie Slachtofferzorg** die werd opgericht naar aanleiding van het hernieuwde samenwerkingsakkoord slachtofferzorg, zal het traject dat slachtoffers doorlopen stap voor stap in kaart worden gebracht, van het eerste contact met politie of hulpverlening tot nazorg. Er wordt onderzocht waar slachtoffers vastlopen, waar informatie verloren gaat of waar ondersteuning onvoldoende op elkaar aansluit. De Vlaamse Commissie Slachtofferzorg zal de inzichten uit deze oefening gebruiken om samen met de betrokken partners verbeteringen uit te werken die de samenwerking tussen diensten versterken en de ondersteuning van slachtoffers en hun nabestaanden beter op elkaar afstemmen. Ik geef hierbij ook bijzondere

aandacht aan de positie van slachtoffers van minderjarige daders en de manier waarop hun rechten binnen het jeugddelinquentierecht verder kunnen worden versterkt.

Daarnaast maak ik opnieuw prioriteit van het versterken van de veiligheid van slachtoffers. Het pilootproject **slachtofferalarm** in het kader van de strafuitvoering is inmiddels onderdeel van de reguliere werking, maar daarmee is het werk nog niet gedaan. Het is belangrijk dat we slachtoffers gedurende de gehele strafrechtssketen kunnen beveiligen met een slachtofferalarm. In de fase van de voorlopige hechtenis zou dit bijvoorbeeld een erg waardevol instrument zijn. Deze fase bevindt zich namelijk dicht bij de feiten, waardoor spanningen en veiligheidsrisico's vaak het hoogst zijn. Zo vergroten we hun veiligheid en gemoedsrust op een moment waarop zij vaak bijzonder kwetsbaar zijn. Om het slachtofferalarm verder te kunnen uitrollen, is bijkomende federale regelgeving noodzakelijk. Vlaanderen is hiervoor afhankelijk van het wetsvoorstel dat momenteel in het federale parlement voorligt. Ik ga hierover het komende jaar in overleg met mijn federale collega's, zodat de verdere voorbereiding van de uitrol tijdig kan worden afgestemd op het federale regelgevende traject.

Verder blijf ik mij ook inzetten voor slachtoffers van **stalking**. Bijna 1 op 4 vrouwen en 1 op 6 mannen geeft aan minstens één keer slachtoffer te zijn geweest van stalking. Het is dus allesbehalve een uitzonderlijk fenomeen. Stalking is een ernstige vorm van grensoverschrijdend gedrag die bovendien een zeer ingrijpende impact kan hebben op het leven van slachtoffers. Vaak worden ze geconfronteerd met gevolgen die voor de buitenwereld niet altijd zichtbaar zijn, zoals gevoelens van voortdurende onveiligheid, angst en stress, en moeten ze hun leven noodgedwongen drastisch aanpassen. We mogen deze slachtoffers dus zeker niet uit het oog verliezen. Om de aanpak van stalking te versterken, werd de werkgroep 'Stalking in relationele context' opgericht. De bijeenkomsten zijn inmiddels afgerond. In 2027 ga ik verder aan de slag met de aanbevelingen die uit de werkgroep zijn voortgekomen en ga ik hierover in overleg met de bevoegde ministers. Het gaat daarbij onder andere over een betere bescherming van slachtoffers, een versterking van de expertise binnen politie, justitie en hulpverlening, en een meer geïntegreerde aanpak van stalking. Zo zal ik onder meer aandacht vragen voor de verdere kennisopbouw binnen de politiediensten, de wettelijke beperkingen met betrekking tot de onmiddellijke aanhouding, het verderzetten van contactverboden tijdens beroepsprocedures en het gebrek aan gespecialiseerde daderhulpverlening. Binnen mijn eigen bevoegdheden zal ik alvast de brochure voor slachtoffers van stalking die ik in 2026 samen met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen ontwikkelde verspreiden naar alle betrokken Vlaamse diensten. Daarnaast onderzoek ik onder meer hoe slachtoffers via de Dienst Slachtofferonthaal nog beter kunnen worden geïnformeerd en ondersteund en versterk ik de samenwerking tussen de Veilige Huizen en de psychosociale diensten van de gevangenissen, zodat ook stalking die zich tijdens detentie voortzet beter kan worden opgevolgd.

In 2027 blijf ik bijzondere aandacht besteden aan slachtoffers van alle vormen van **grensoverschrijdend gedrag**. Melders moeten kunnen rekenen op een onafhankelijke plek waar een melding ernstig, zorgvuldig en met aandacht voor hun noden wordt behandeld. Ik bouw verder op die ingeslagen weg en bekijk, op basis van ervaringen van melders en sectoren, waar ik het mandaat van het Meldpunt verder kan versterken. Zo onderzoek ik onder meer hoe het Meldpunt organisaties kan wijzen op hun procedurele verantwoordelijkheden wanneer een melder aangeeft dat een melding niet of onvoldoende wordt opgevolgd binnen de organisatie. Zo kan het zijn rol en meerwaarde in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag krachtiger opnemen, zonder daarbij de rol van de sectoren zelf over te nemen. Zij dragen zelf een belangrijke verantwoordelijkheid in de aanpak van

grensoverschrijdend gedrag. Die verantwoordelijkheid willen we behouden en verder versterken.

De ambitie om slachtoffers ernstig te nemen en hen laagdrempelig naar passende ondersteuning te leiden geldt ook voor wie pas jaren later erkenning zoekt voor wat hem of haar is overkomen. Dezelfde beweging voorzie ik dus ook voor slachtoffers van **historisch misbruik**. Zo zet ik de bekendmakingscampagne van Commissie Historisch Misbruik bij professionele verwijzers verder en ondersteun ik de organisatie voor de tweede editie van de Dag van het Vergeten Slachtoffer op 23 februari 2027.

Begin 2027 bundel ik alle diensten die werken rond slachtoffers in één **nieuwe afdeling Slachtoffers en Herstel**. Deze afdeling zal de krachten bundelen van slachtofferonthaal, Commissie Historisch Misbruik en het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Op die manier geven we slachtoffers een meer zichtbare en centrale positie binnen onze Vlaamse justitie.

### **De aanpak van gendergerelateerd geweld en de ondersteuning van gezinnen**

Met het **Vlaams actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld** zet ik samen met de betrokken Vlaamse ministers in op een geïntegreerde en beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag, seksueel geweld, intrafamiliaal geweld, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Met diverse acties – op het vlak van preventie, ondersteuning van slachtoffers, maatregelen gericht op daders en professionalisering – werk ik ook in het komende jaar verder aan een doeltreffende aanpak van gendergerelateerd geweld. Zo zet ik verdere stappen in de ontwikkeling van een Vlaams kaderdecreet Integriteitsbeleid grensoverschrijdend gedrag, verwacht ik de eerste resultaten van het onderzoek naar een spikingarmband die verschillende soorten drugs zal kunnen detecteren en investeer ik verder in relationele en seksuele vorming voor jongeren in de gemeenschapsinstellingen. Daarnaast versterk ik de expertise van professionals, onder meer rond eengerelateerd geweld binnen de Veilige Huizen en de gemeenschapsinstellingen. Ook leveren we een bijdrage aan het nieuwe nationaal actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. Anders dan vorige legislaturen focust dit plan op federale en interfederale acties. In 2027 staan de verdere uitvoering en monitoring van beide actieplannen centraal. Via het lerend netwerk dat verbonden is aan het Vlaams actieplan volg ik de voortgang van de acties op en zorg ik voor de nodige afstemming en bijsturing. Daarnaast tref ik waar mogelijk al de nodige voorbereidingen voor de tussentijdse evaluatie van het Vlaams actieplan zodat deze in 2028 gepubliceerd kan worden.

Daarnaast blijft de verdere uitbouw van de **Veilige Huizen** in 2027 een belangrijke prioriteit. Ik blijf inzetten op een sterke en kwaliteitsvolle casusregie, een goede samenwerking met onze partners en de verdere uitbouw van de laagdrempelige werking. Samen met lokale besturen en politiezones zet ik verdere stappen in de gebiedsuitbreiding van de casusondersteuning, zodat ook in bijkomende regio's een lokaal verankerd aanbod kan worden uitgebouwd. Daarnaast versterk ik de lotgenotenwerking, bouw ik de specialistische expertise rond specifieke vormen van intrafamiliaal geweld verder uit en rol ik initiatieven zoals Handle with Care verder uit.

Een belangrijke volgende stap is de integratie van het **tijdelijk huisverbod** (THV), een opdracht die momenteel door de justitiehuisen wordt uitgevoerd, binnen de werking van de Veilige Huizen. Daarmee breng ik een belangrijk veiligheidsinstrument bij intrafamiliaal geweld dichterbij de geïntegreerde aanpak van de Veilige Huizen. De opdracht THV zal deel gaan uitmaken van de functie van casusregisseur en zo een bijkomende opdracht van de Veilige Huizen worden. Op die manier kunnen cliënten zoveel mogelijk rekenen op één

aanspreekpunt voor zowel het THV als hun verdere traject binnen Veilig Huis en kan de begeleiding na een THV dus ook gewoon doorlopen via het traject binnen Veilig Huis. Dat versterkt de continuïteit in de opvolging, vermijdt versnippering en zorgt ervoor dat de veiligheidsinschatting en casusregie beter op elkaar aansluiten. Deze overgang bereid ik inhoudelijk, organisatorisch en juridisch zorgvuldig voor. Daarom start ik ook een legistiek traject op om deze opdracht te verankeren in het decreet Veilige Huizen. De volledige overdracht van het THV naar de Veilige Huizen kan pas plaatsvinden nadat het nodige regelgevende traject is afgerond. Tot dan blijven de huidige THV-teams binnen de justitiehuisen deze opdracht opnemen.

Verder blijf ik als minister van Justitie diep bekommerd om de veiligheid van kinderen die opgroeien in gezinnen waar spanningen, conflicten of verontrusting aanwezig zijn. Elk kind heeft recht op bescherming, op duidelijke informatie en op een stem in procedures die hem of haar rechtstreeks aanbelangen. Daarom wil ik in 2027 bijdragen aan de doorstart van het proefproject rond de vertrouwenspersoon in het kader van de procedure bij de familierechtbank. Dit project past binnen de ambitie van een meer **kindvriendelijke justitie**, waarbij kinderen niet verdwijnen achter de belangen van volwassenen, maar op een veilige en begrijpelijke manier worden ondersteund en gehoord als hun ouders uit elkaar gaan. Geweld stopt niet noodzakelijk wanneer partners uit elkaar gaan. Integendeel, in sommige situaties zet controle zich na de breuk verder, onder meer via afspraken over de kinderen, communicatie tussen ouders of procedures rond verblijf en contact. Vanuit die bekommernis wil ik betere informatiedeling met andere betrokken instanties bij het gezin zoals jeugdhulp mogelijk maken. Wanneer professionals sneller over relevante informatie beschikken en hun werking beter op elkaar afstemmen, kunnen zorgen rond kinderen vroeger worden herkend en kan er sneller worden gehandeld.

### **Recidive voorkomen en de re-integratie van daders bevorderen**

Steeds **meer daders** staan onder toezicht en begeleiding van onze Vlaamse justitie. De justitiehuisen ontvingen in de eerste helft van 2026 al 10% meer strafrechtelijke dossiers dan het jaar voordien. Het elektronisch toezicht groeit zelfs nog sterker, met 53% meer nieuwe aansluitingen dan in dezelfde periode in 2025. Door de bijkomende federale noodwetten tegen de gevangenisoverbevolking en de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek verwacht ik dat deze groei zich ook in 2027 zal doorzetten. Hierdoor neemt de druk op onze Vlaamse justitiediensten verder toe.

De twee **noodwetten tegen de overbevolking** van de gevangenen zullen volop lopende zijn in 2027. Dat betekent dat er meer enkelbanden worden aangesloten en meer personen onder elektronisch toezicht gemonitord en begeleid worden. Uiteraard gaan deze bijkomende opdrachten ook gepaard met bijkomende kosten. Vlaanderen zal daarvoor de nodige financiële compensatie ontvangen vanuit federaal niveau. Zo neem ik mijn verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat deze criminelen niet zonder controle op straat terecht komen. Ik blijf evenwel herhalen dat het elektronisch toezicht geen structurele oplossing mag zijn voor een falend detentiebeleid.

Ook de implementatie van het hierboven genoemde **nieuwe Strafwetboek** heeft een impact op Vlaamse justitie. Hoewel mijn diensten de afgelopen maanden goed voorbereid werden op deze invoering, zal de reële impact pas echt duidelijk worden in 2027. Daarom zal ik volgend jaar nauwlettend inzetten op een goede monitoring van deze nieuwe federale wetgeving en de impact daarvan op mijn diensten. Daarnaast blijf ik nauw betrokken bij de opmaak van het **nieuwe wetboek van strafuitvoering**. Vlaanderen is immers een belangrijke actor binnen de strafuitvoering, dus het is van essentieel belang dat ik mee aan tafel zit om dit nieuwe wetboek mee vorm te geven.

Het nauwkeurig vaststellen van de risico's en de werkpunten bij een dader is slechts de eerste stap in mijn beleid. Ook in 2027 blijf ik binnen de interkabinettenwerkgroep forensische zorg van de IMC Volksgezondheid aandringen op het interfederaal plan forensische zorg, dat ook onze doelgroep rechtstreeks ten goede zou komen. Ook zet ik samen met mijn collega-ministers de oefening om de verschillende subsidiestromen in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen verder, met het oog op meer transparantie en het vermijden van dubbele financiering. Zo kunnen we komen tot een aanvullend en samenhangend forensisch zorgaanbod voor justitiabelen.

Naast een gepast zorgaanbod, is een zinvolle daginvulling en/of **werk** één van de belangrijkste beschermende factoren om crimineel gedrag te voorkomen. Daarom zet ik verder in op een sterke samenwerking tussen de Justitiehuizen, het VCET en VDAB om justitiabelen beter te ondersteunen richting werk en opleiding, zowel voor personen onder elektronisch toezicht als voor andere justitiabelen die worden begeleid door de Justitiehuizen. Daarbij besteed ik ook aandacht aan duidelijke afspraken over gegevensuitwisseling en een helder juridisch kader. Zo wil ik de ondersteuning van justitiabelen beter afstemmen op hun weg naar werk, opleiding en maatschappelijke re-integratie.

Verder wil ik ook inzetten op een betere uitvoering van straffen en maatregelen, zoals de werkstraf, straffen voor verkeersovertreders en maatregelen voor daders met een alcoholproblematiek. Zo zetten de justitiehuizen in 2027 een belangrijke stap in de verdere professionalisering van de uitvoering van **werkstraffen**. Het hernieuwde model is dan volledig uitgerold, waarbij de uitvoering niet langer via dispatchingsdiensten loopt maar de justitieassistenten opnieuw de centrale regie opnemen over het volledige traject. Met deze hervorming zorg ik voor een meer rechtstreekse, coherente en doelgerichte aanpak. De justitieassistent bewaakt het traject van bij de opstart tot de afronding en kan sneller inspelen op eventuele knelpunten. Zo versterk ik de kordate uitvoering van werkstraffen. De uitbreiding naar commerciële ondernemingen met een maatschappelijke meerwaarde is hierbij voor mij een deel van de oplossing. Op mijn aandringen werden de voorbereidingen in 2026 federaal opgestart en verwacht ik hier in 2027 van start mee te kunnen gaan. Specifiek voor de **verkeerscursussen**, zet ik de samenwerking met de Vlaamse collega-minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken en met de federale collega's van de FOD Mobiliteit verder. Binnen het kader van het Vlaams Verkeersveiligheidsplan werk ik mee aan een logisch sanctiepakket voor verkeersovertreders en aan een betere afstemming tussen de verschillende opleidingsvormen

Vervolgens wil ik volgend jaar opnieuw bijzondere aandacht besteden aan specifieke doelgroepen, zoals **geradicaliseerden**. Zo maak ik verder werk van het samenwerkingsakkoord om de penitentiaire integrale veiligheidscel radicalisering in de gevangenis te installeren. Op die manier wil ik ervoor zorgen dat burgemeesters en politiediensten tijdig betrokken worden bij de opvolging van geradicaliseerde gedetineerden. Ik bekijk ook hoe we voor geradicaliseerde jongeren die in de gemeenschapsinstellingen verblijven, een gelijkaardige samenwerking kunnen starten.

Binnen de Gemeenschapsinstellingen zorg ik voor de verdere uitbouw van kennis en expertise rond de aanpak van geradicaliseerde jeugddelinquenten. Daarnaast zorg ik voor een verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de Gemeenschapsinstellingen en het OCAD.

Een andere doelgroep waar ik bijzondere aandacht aan wil besteden, zijn **specifieke profielen in onze gevangenissen**, zoals daders van intrafamiliaal en seksueel geweld. De aparte unit voor zedendelinquenten in de hulpgevangenis van Dendermonde zet ik in 2027 verder. Ik hoop dan ook een tweede unit te kunnen openen, maar ben daarvoor afhankelijk

van de federale infrastructuur. Ik blijf hiervoor in contact met de bevoegde federale collega. Voor daders van intrafamiliaal geweld voorzie ik eveneens een specifieke aanpak. Op basis van de goede praktijk in regio Limburg zal ik verder inzetten op de samenwerking tussen de Veilige Huizen en de gevangenen en detentiehuizen, zodat we komen tot een coherente aanpak op alle niveaus. Daarnaast wil ik bijzondere aandacht besteden aan jongvolwassenen in de gevangenen. Eén op de zes personen in detentie is immers tussen 18 en 25 jaar. Zo versterk ik bijvoorbeeld de samenwerking en gegevensuitwisseling met de Gemeenschapsinstellingen. Ook voor veelplegers, daders met multiproblematieken, en geradicaliseerden voorzie ik specifiek aanbod.

Bovendien blijf ik volgend jaar inzetten op een sterke **hulp- en dienstverlening in de gevangenen** in Vlaanderen en Brussel. Ik sta daarbij ook voor uitdagingen gezien de detentiecapaciteit ook in 2027 verder zal stijgen, meer bepaald met de opening van de nieuwe gevangenis van Antwerpen en een detentiehuis in Genk. Ook daar zal ik de hulp- en dienstverlening opstarten, voor een gecoördineerde aanpak vanuit alle bevoegde beleidsdomeinen.

Met het strategisch plan 2025-2030 bouwen we de hulp- en dienstverlening verder uit via samenwerking over beleidsdomeinen heen. Nu Werk, Onderwijs en Justitie in mijn portefeuille zitten, kan ik precies op die sleuteldomeinen tijdens detentie extra inzetten. Ik bekijk hoe ik het **onderwijsaanbod** verder kan uitbouwen, met nadruk op knelpuntgerichte beroepsopleidingen. Daarnaast maakte ik het opnieuw structureel mogelijk om een diploma secundair onderwijs te behalen via de examencommissie in de gevangenis. Een kwart van alle gedetineerden heeft geen secundair diploma, dat is veel. De examenondersteuners van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen zullen in 2027 in elke regio aan de slag gaan. Op vlak van **tewerkstelling** wil ik van de gevangenisvloer een echte werkvloer maken. Gevangenisarbeid moet gericht zijn op het aanleren van competenties en arbeidsvaardigheden voor duurzame tewerkstelling na vrijlating. Ik sensibiliseer werkgevers, sectororganisaties en ondernemersverenigingen verder om aan de slag te gaan met deze doelgroep. Dit vergt doorgedreven samenwerking met het gevangeniswezen en hun dienst Cellmade en ik verwacht in 2027 concrete resultaten te zien van deze acties in de pilootregio de Kempen.

Ik blijf ook aansturen op **meer centrale regie**. In 2027 komen de onderwijscoördinatoren en sport- en cultuurfunctionarissen over naar het Agentschap Justitie en Handhaving. Door die functies onder één dak te brengen, zorgen we er niet alleen voor dat de opdrachten geborgd zijn, maar ook voor meer samenhang, minder dubbel werk en een sterkere centrale regie, precies zoals ook het Rekenhof aanbeval.

### **Een toegankelijke en professionele juridische eerstelijnsbijstand voor alle burgers**

In 2027 bouw ik verder aan een **efficiënte juridische eerstelijnsbijstand** die dicht bij de burger staat. Zo wordt de schaalvergroting van de commissies juridische eerstelijnsbijstand verder vormgegeven. In West-Vlaanderen wordt daartoe een traject opgestart om de vier commissies samen te brengen tot twee, waarbij de krachten worden gebundeld en de dienstverlening voor burgers nabij blijft.

Ik evalueer ook de **nieuwe digitale toepassing** voor het eengemaakte telefoonnummer voor burgers met juridische vragen. De toepassing is dan één jaar operationeel. Samen met de Orde van Vlaamse Balies en de dertien commissies zal ik de digitale dienstverlening verder opvolgen.

Daarnaast zet ik juridische eerstelijnsbijstand gericht in voor **slachtoffers van seksueel en intrafamiliaal geweld**. Ik versterk de samenwerking met de Zorgcentra na Seksueel Geweld en de Veilige Huizen, zodat slachtoffers daar ook toegang hebben tot een advocaat voor een eerste juridisch advies. Ik betrek hierbij ook telkens de partners van de Veilige Huizen in dit proces. Ik bekijk of ik in 2027 een proefproject in een Veilig Huis kan starten en hoe ik de Limburgse samenwerking met het Zorgcentrum na Seksueel Geweld kan uitbreiden naar andere regio's.

### **Een krachtdadig, responsabiliserend en innovatief jeugddelinquentiebeleid**

Ook in 2027 blijf ik kiezen voor een **kordate aanpak van jeugddelinquentie**. Jongeren die feiten plegen, moeten weten dat dit niet zonder gevolgen blijft. Wie schade veroorzaakt, moet verantwoordelijkheid opnemen. Waar mogelijk moet die schade ook worden hersteld. Dat is geen keuze tussen hard of zacht, maar voor duidelijke grenzen én een perspectief voor de jongere. Want wie jongeren responsabiliseert, moet hen ook de kans geven om opnieuw op het juiste spoor te raken. Niet door feiten te minimaliseren, maar door duidelijk te maken wat kan, wat niet kan en welke weg er terug is. Ook de ouders en context spelen daarin een belangrijke rol. Daarom blijven we werken aan een aanpak die de volledige keten versterkt, waarin we slachtoffers ook niet vergeten.

Dit najaar werk ik verder aan een **interfederaal actieplan** jeugddelinquentie in overleg met de betrokken Vlaamse en federale administraties en kabinetten. Jeugddelinquentie voorkomen en aanpakken is een brede maatschappelijke opdracht die de grenzen van één beleidsdomein overstijgt. Daarom versterk ik de samenwerking tussen justitie, jeugdhulp, onderwijs, lokale besturen, politie, media, Fedasil en andere partners. In dit actieplan zal ik bijzondere aandacht besteden aan jongeren met meervoudige en complexe problematieken en specifieke noden, zoals middelengebruik, psychische en psychiatrische zorgnoden, een verstandelijke beperking of een kwetsbaar migratietraject die een delict gepleegd hebben.

De **elektronische monitoring van minderjarigen** is op korte tijd een onmisbaar instrument geworden in deze aanpak. In 2026 zorgde ik – na een succesvol pilootproject in de provincie Antwerpen – voor de verdere uitrol naar alle arrondissementen in Vlaanderen. Hierdoor kunnen nu alle jeugdrechters in Vlaanderen gebruikmaken van deze maatregel binnen het jeugddelinquentierecht. In 2027 ligt de focus op de verdere kwaliteitsvolle implementatie, opvolging en verankering van de werking.

Daarnaast zet ik belangrijke stappen voor jongeren die vandaag te vaak uit de boot vallen: jongens en meisjes met **zowel hoge zorg- als veiligheidsnoden**, die een jeugddelict hebben gepleegd. Hiervoor werk ik nauw samen met de minister van Welzijn. In 2027 versterk ik daarom de pilootwerking High Care High Risk (HCHR), die in september 2026 binnen één campus van de Gemeenschapsinstellingen werd opgestart. Zo zet ik de uitrol van HCHR naar de campus van GI De Kempen voort, zodat vanaf het derde kwartaal van 2028 een structureel en gespecialiseerd aanbod beschikbaar is in beide delen van Vlaanderen. Vanaf dan richten de Gemeenschapsinstellingen zich uitsluitend op jongeren met een jeugddelict. Daarnaast zet ik in op een nauwe samenwerking met partners uit de geestelijke gezondheidszorg, jeugdhulp, VAPH en justitie om voor de jongeren, hun ouders en hun netwerk geïntegreerde trajecten rond stabilisatie, zorg, veiligheid en re-integratie te realiseren. Specifiek voor jongeren met een afhankelijkheidsproblematiek worden gespecialiseerde partners ook bij het traject in de instelling betrokken.

Een andere doelgroep aan wie ik bijzondere aandacht zal schenken, zijn daders van **seksueel grensoverschrijdend gedrag** die in de gemeenschapsinstellingen verblijven. Daarom

installeer ik, samen met externe partners, een gespecialiseerd zorgaanbod voor jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag of zedendelicten hebben gepleegd. Zo verhoog ik de kansen op succesvolle re-integratie, beperk ik herval en voorkom ik dat zorgnoden een belemmering vormen voor een veilig en duurzaam vervolgtraject. Daarnaast versterk ik in 2027 de expertise en het handelingskader rond seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen de Gemeenschapsinstellingen. Ik investeer in de deskundigheid van medewerkers en jongeren rond gezond seksueel gedrag en bied medewerkers de nodige handvatten om seksualiteit bespreekbaar te maken en adequaat om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Zo versterk ik een gedeelde professionele praktijk en verminder ik handelingsverlegenheid.

Verder blijft het voorzien van voldoende en gepaste capaciteit binnen de **gemeenschapsinstellingen** een prioriteit voor mij in 2027. Ik wil snel en duidelijk kunnen reageren op jeugddelinquentie, op maat van de minderjarige delictpleger en zijn omgeving. Dat is een essentieel onderdeel van mijn jeugddelinquentiebeleid. Een plaatsing in een gemeenschapsinstelling is een zeer ingrijpende, vrijheidsberovende maatregel. Die moet enkel ingezet worden wanneer geslotenheid noodzakelijk is. Ondanks de maatregelen die al genomen zijn, blijft de druk op de gemeenschapsinstellingen groot. Daarom neem ik gericht initiatief op meerdere sporen.

Eerst en vooral versterk ik de **ambulante en mobiele reacties op jeugddelinquentie**. Daarbij zet ik in op de verdere ontwikkeling en harmonisering van de ketenaanpak jeugddelinquentie. Na een evaluatie van de vijf lopende projecten zet ik in 2027 de verdere uitrol in Vlaanderen in de steigers. Dat betekent dat ik zal zorgen voor een duidelijk kader en werkwijze om de opvolging van jongeren met een hoog risico op recidive te verzekeren. Hierbij maken we ook gebruik van de ervaringen rond ketenaanpak in de Veilige Huizen. Verder zet ik in op naadloze combinaties tussen gemeenschapsinstellingen en ambulante reacties. In samenspraak met Opgroeien actualiseren we het afsprakenkader met betrekking tot uitstroom naar het jeugdhulpaanbod. We formuleren ook gerichte acties voor een snelle en naadloze opstart van delictgerichte contextbegeleiding of een HCA-aanbod. Jongeren met complexe problematieken moeten bovendien zo snel mogelijk kunnen doorstromen naar een gepast jeugdhulpaanbod. Ik zet de afstemming met Jeugdhulp hierrond verder.

Binnen de gemeenschapsinstellingen zelf voer ik de **capaciteitsplanning 2026-2029** verder uit. Ik volg de effecten van de ombouwmaatregelen en van het bijgestuurde toewijzingsbeleid nauw op. Samen met de betrokken actoren evalueer ik waar bijsturing nodig is. Transparante data over instroom, doorstroom en uitstroom vormen daarbij het vertrekpunt. In 2027 bouw ik de capaciteit die vrijkomt door de uitfasering van de gesloten VOS-capaciteit om naar gesloten begeleiding. Daarnaast breid ik de capaciteit van De Grubbe uit met één unit en start ik de voorbereiding van kleinschalige regionale antennes op.

De gemeenschapsinstellingen evolueren verder naar een **ontwikkelingsgerichte leeromgeving**. De nieuwe schoolstructuur die sinds 1 september 2026 van start ging, vormt daarbij een belangrijke hefboom en krijgt een verdere verankering in de werking. Onderwijs krijgt daarbij een centrale plaats binnen een gestructureerd dagprogramma, aangevuld met sport, leesbevordering en diverse pedagogische activiteiten die bijdragen aan een positief leef- en leerklimaat. Deze geïntegreerde aanpak sluit aan bij het individuele traject van elke jongere en biedt ruimte voor maatwerk, afgestemd op de eigen mogelijkheden en uitdagingen. Zo investeren de gemeenschapsinstellingen doelgericht in de ontwikkeling van jongeren en versterken zij hun kansen op een duurzame re-integratie in de samenleving.

Deze **kleinschalige, regionale antennes** vormen een schakel tussen de Gemeenschapsinstellingen en de samenleving en zorgen ervoor dat jongeren niet langer dan nodig in een gesloten setting verblijven. Deze leefeenheden bieden gesloten forensische

begeleiding aan zes jongeren in een huiselijke omgeving, ondersteund door een gespecialiseerd multidisciplinair team verbonden aan de gemeenschapsinstellingen. Door begeleiding dicht bij ouders, school, vrije tijd en het bredere netwerk van de jongere te organiseren, kunnen jongeren hun terugkeer naar de maatschappij en de vervolgcontext al tijdens het traject concreet voorbereiden en inoefenen.

## **De strijd tegen drugs**

Voortbouwend op de omgevingsanalyse die eind juni 2026 werd goedgekeurd, wordt verder gewerkt aan een **overkoepelend Vlaams actieplan** rond illegale drugs. Daarmee maakt Vlaanderen duidelijk welke bijdrage het binnen de eigen bevoegdheden levert in de strijd tegen drugs en dat op basis van een gedragen probleemanalyse. Het actieplan komt tot stand in nauwe samenwerking met de relevante Vlaamse beleidsdomeinen en partners, onder coördinatie van het Agentschap Justitie en Handhaving. De drugsaanpak sluit bovendien sterk aan bij de bredere strijd tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit (zie verder).

## **Een daadkrachtige en uniforme Vlaamse Handhaving**

In 2027 zet ik de uitrol van het Kaderdecreet **Vlaamse Handhaving** onverminderd voort. Ik ondersteun de betrokken diensten met gerichte tools en breid het Vlaams Handhavingsplatform uit zodat alle inspectiediensten en lokale besturen aangesloten zijn. Daarnaast blijf ik inzetten op de strijd tegen georganiseerde en ondermijnende misdaad en fraude, onder meer door de verdere uitrol van het DIOB-decreet.

Het **Kaderdecreet** Vlaamse Handhaving is vandaag reeds in verschillende beleidsdomeinen geïmplementeerd. Ondertussen zijn ook de bijhorende uitvoeringsbesluiten van deze decreten goedgekeurd. In 2027 breng ik – in uitvoering van het Vlaamse Regeerakkoord en in samenspraak met de inhoudelijk bevoegde ministers – een nieuwe groep van decreten collectief onder het toepassingsgebied van het Kaderdecreet via een derde ontwerp van algemeen Implementatiedecreet. Ook zorg ik ervoor dat de verschillende decreten die via een apart traject instappen in het Kaderdecreet de nodige ondersteuning zullen krijgen vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving. Ik werk in het Kaderdecreet ook een kader uit met betrekking tot innovatieve technieken op het vlak van handhaving. Daarnaast blijf ik er voor zorgen dat betrokken handhavers ook in 2027 met concrete vragen over de toepassing van het Kaderdecreet bij de helpdesk van het Agentschap Justitie en Handhaving terecht kunnen.

In de vorige legislatuur nam ik het initiatief om een **Vlaams Handhavingsplatform** (VHP) te ontwikkelen. Dit platform stelt lokale en Vlaamse inspectiediensten in staat om digitaal te werken en veilig gegevens uit te wisselen, niet alleen onderling, maar ook met federale partners zoals het parket en de politie. Door dit platform wordt een effectiever handhavingsbeleid mogelijk gemaakt. Ondertussen zijn quasi alle gemeenten, twaalf intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, vijf provincies en dertien entiteiten van de Vlaamse overheid aangesloten op het VHP. Ik zorg ervoor dat een nieuwe golf van Vlaamse regelgeving onder het toepassingsgebied van het VHP wordt gebracht. Met het VHP zorg ik voor één platform waarop de inspectiediensten alle processen-verbaal en vaststellingsverslagen in real time kunnen raadplegen. Hierdoor kunnen controles en handhaving sneller, eenvoudiger en beter op elkaar afgestemd verlopen. In 2026 startte ik met het afsluiten van protocollen om ook de lokale politiezones en de federale politie toegang te verlenen tot bepaalde data uit het VHP, zodat de vaststellingen van lokale en Vlaamse toezichthouders niet langer een blinde vlek vormen voor de politie. Ik zet deze uitrol naar de politie in 2027 verder. Ik zet in 2027 ook verder in op de uitbouw van het VHP en laat

functionaliteiten ontwikkelen die het gebruiksgemak vergroten en de digitale interactie met de burger verder uitbreiden.

Daarnaast maak ik verder werk van de uitbouw van een efficiënt **dossierbehandelingssysteem** voor inspectiediensten die handhaven via de eenvormige regels van het Kaderdecreet. De ingevoerde gegevens in dit systeem stromen vervolgens automatisch door naar het Vlaams Handhavingsplatform, waardoor dubbele registratie wordt vermeden.

Daarnaast zet ik het legistieke traject en nadien de operationalisering van het decreet dat de **subsidiefraude** tegengaat verder. Dit decreet zal de aanpak van het onrechtmatig verkrijgen van subsidies verder aanscherpen. Ik voer een algeheel Vlaams subsidiemisdrijf in in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving. Dit maakt het mogelijk dat in geval van seponering of stilzitten van het Openbaar Ministerie, een alternatieve bestuurlijke sanctionering op Vlaams niveau kan worden opgelegd. In uitvoering van het Vlaams actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme, wordt via datzelfde decreet een regeling ingevoerd om te voorkomen dat Vlaamse subsidies worden toegekend aan personen of organisaties die betrokken zijn bij, steun verlenen aan of oproepen tot gewelddadige radicalisering, gewelddadig extremisme of terrorisme. Daartoe worden de bevoegdheden van de Inspectie van Financiën en van de dienst Verstrengd Toezicht Subsidies, die onder het functioneel toezicht van de Inspectie van Financiën staat en audits uitvoert bij subsidiebegunstigden, uitgebreid. Ook deze regeling wordt in 2027 verder geoperationaliseerd.

### **De aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit**

In 2026 is het DIOB-decreet in werking getreden en werden de eerste **integriteitsonderzoeken** opgestart. Ook de rol van de Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC) werd verder verduidelijkt in een omzendbrief van het Openbaar Ministerie. In 2027 zorg ik voor een verdere ondersteuning van de lokale en Vlaamse besturen die integriteitsonderzoeken willen voeren. Ik werk hiervoor nauw samen met de VVSG en de ARIEC's. Tot slot blijf ik bij de federale overheid aandringen om zo spoedig mogelijk tot een samenwerkingsakkoord te komen dat een efficiëntere uitwisseling van informatie tussen de verschillende bestuursniveaus mogelijk maakt

De **crimiscan** was een onmisbare tool geworden binnen heel wat diensten in de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Met één muisklik konden malafide ondernemingen sneller opgespoord worden via algoritmes op basis van openbare data. Onder een nieuwe raamovereenkomst die in 2026 werd afgesloten, zorg ik ervoor dat de komende tijd een soortgelijke toepassing verder ter beschikking gesteld kan worden van Vlaamse en lokale overheden. In 2027 verduidelijk ik ook de mogelijkheden van deze nieuwe toepassing verder aan de Vlaamse en lokale besturen, alsook aan de lokale politiezones. Ook de procedure om in te tekenen op de nieuwe raamovereenkomst zal worden toegelicht.

In 2027 versterk ik de **samenwerking met politie en parket**. Ik zorg ervoor dat er verschillende omzendbrieven, samenwerkingsovereenkomsten en protocollen met het parket en/of de politie worden afgesloten. Het gaat dan voornamelijk over de finalisering van het samenwerkingsakkoord inzake de gegevensdeling tussen de bestuurlijke beboetingsinstanties en het parket en over de actualisering van de omzendbrief 'Strafrechtelijke prioriteiten Vlaanderen'. Ook neem ik het initiatief om de nodige protocollen op te stellen die zowel het parket als de politie toegang geven tot bepaalde gegevens uit het VHP.

Ik onderzoek de mogelijkheden voor een versterkte samenwerking met Nederland in de aanpak van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, met bijzondere aandacht voor jongeren die betrokken raken bij uithalersproblematiek in en rond de havengebieden.

## **2.2. DAB's en rechtspersonen**

Niet van toepassing

## V. BELEIDSVELD BESTUURSRECHTSPRAAK

### 1. ISE-overkoepelend beleid

Niet van toepassing

### 2. Inhoudelijk structurelement Bestuursrechtspraak

#### Digitale bestuursrechtspraak

De Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC streven naar een efficiënte, transparante en kwaliteitsvolle werking en dienstverlening door in te zetten op de **digitalisering** van processen en procedures, kennisdeling en informatiegaring en -uitwisseling met instanties binnen een digitaal 'ecosysteem'.

Begin 2026 resulteerden de inspanningen in dit verband in de uitrol van een volwaardig en gebruiksvriendelijk **digitaal platform** bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege. Het nieuwe digitale platform laat toe dat de procesvoering bij deze Vlaamse bestuursrechtscolleges eenvoudig, veilig en volledig digitaal kan verlopen. Ook in 2027 blijven we de werking en het gebruik van het platform opvolgen en monitoren en sturen we waar nodig bij.

#### Vereenvoudiging van de regelgeving

Tijdens deze legislatuur startte ik een globale **optimalisatieoefening** van de bestaande regelgeving op. Dit project voert het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 uit en beoogt een duurzame harmonisatie, afstemming en vereenvoudiging van de regelgeving die betrekking heeft op de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC. Deze oefening en het bijhorende regelgevende traject loopt verder in 2027 en houdt ook rekening met de evaluaties van de regelgeving en procedures bij de RSTVB en RVERKB.

Daarnaast werd in 2026 een tweede regelgevend traject opgestart, dat in 2027 wordt afgerond en eveneens tot doel heeft de regelgeving te optimaliseren. Het gaat met name om de ingrepen in de DBRC-regelgeving (DBRC-decreet en DBRC-Procedurebesluit) die kaderen binnen het Actieplan van de Vlaamse Regering van 19 december 2025 inzake rechtszekere en robuuste vergunningen in het verlengde van het eindrapport dat de Gemengde Expertencommissie Vergunningen op 30 september 2025 aan de Vlaamse Regering heeft bezorgd. De ingrepen vormen de concretisering van een aantal voorstellen en optimalisaties voor de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

#### Nieuwe organisatieontwikkelingen bij de DBRC

De DBRC is de afgelopen jaren als organisatie sterk gegroeid en de zichtbaarheid ervan is eveneens substantieel toegenomen. Ik blijf verder inzetten op het behoud van een volledig ingevuld **personeelskader** bij de DBRC. Een onderbezetting zou onvermijdelijk leiden tot oplopende behandelingstermijnen in de verschillende bestuursrechtscolleges. Het personeelsbestand vormt immers de kern van een tijdige en kwaliteitsvolle behandeling van de dossiers. De afgelopen jaren werd dan ook aanzienlijke vooruitgang geboekt in het verkorten van de doorlooptijd van de beroepen, mede dankzij gerichte aanwervingen van bestuursrechters, referendarissen, griffiers en ondersteunend personeel.

Om een stijging van de doorlooptijden te vermijden, is het van belang dat het huidige personeelskader maximaal ingevuld blijft. Een onderbezetting zou immers leiden tot

oplopende behandelingstermijnen in de verschillende rechtscolleges. Daarom zet ik prioritair in op het behoud van het huidige personeel en het systematisch monitoren van de personeelsnoden, met het oog op het beheersen van de doorlooptijden en het nastreven van een gemiddelde doorlooptijd van 9 maanden.

Een ander aspect van de ontwikkeling van de DBRC als organisatie vormt de **transparantie** in de werking van de dienst evenals de **zichtbaarheid** en de externe communicatie van de DBRC. De afgelopen jaren heeft de DBRC via verschillende kanalen nadrukkelijk hierop ingezet om het vertrouwen in en de kennis van de Vlaamse bestuursrechtspraak en de rechtsstaat in zijn geheel te verhogen. Deze inspanningen sluiten aan bij de maatschappelijke rol van de organisatie. Ik beoog voort te bouwen op deze ingeslagen weg waarbij de DBRC zich proactief positioneert en helder en toegankelijk communiceert.

## **2.1. Vlaamse Gemeenschap**

Niet van toepassing

## **2.2. DAB's en rechtspersonen**

Niet van toepassing

## VI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

### 1. Apparaatskredieten

#### PROGRAMMA SA - SD0 - DIENST VAN DE BESTUURSRECHTSCOLLEGES

(duizend euro)

|                        | AO           | TO         | LO       | VAK           | VEK           |
|------------------------|--------------|------------|----------|---------------|---------------|
| BA 2026                | 1.000        | 421        | 0        | 9.717         | 9.717         |
| Bijstelling<br>BO 2027 | 0            | 165        | 0        | 329           | 329           |
| <b>BO 2027</b>         | <b>1.000</b> | <b>586</b> | <b>0</b> | <b>10.046</b> | <b>10.046</b> |

#### Inhoudelijke toelichting:

Voor de uitvoering van de onder het inhoudelijk structuurelement Bestuursrechtspraak vermelde opdrachten, zoals hoger beschreven, beschikt de Dienst van de Bestuursrechtscolleges over eigen personeel- en werkingsmiddelen. Voor de impact op het apparaatskrediet wordt verwezen naar de hoger vermelde inhoudelijke toelichting.

#### PROGRAMMA SA - SLO - AGENTSCHAP JUSTITIE EN HANDHAVING

(duizend euro)

|                        | AO       | TO        | LO       | VAK            | VEK            |
|------------------------|----------|-----------|----------|----------------|----------------|
| BA 2026                | 0        | 60        | 0        | 188.179        | 190.501        |
| Bijstelling<br>BO 2027 | 5        | 0         | 0        | 15.872         | 15.843         |
| <b>BO 2027</b>         | <b>5</b> | <b>60</b> | <b>0</b> | <b>204.051</b> | <b>206.344</b> |

#### Inhoudelijke toelichting:

Voor de uitvoering van de onder het inhoudelijk structuurelement Justitie en Handhaving vermelde opdrachten, zoals hoger beschreven, beschikt het Agentschap Justitie en Handhaving over meer dan 2.000 personeelsleden. De loon- en werkingskosten van deze personeelsleden worden opgenomen onder het programma SA.

De impact van de beleidsmatige ambities op de werking van het agentschap worden dan ook hier zichtbaar. In de loop van 2026 werd een herpositionering van taken met betrekking tot het onderwijsaanbod in de gemeenschapsinstellingen, alsook het aanbod in de gevangnissen voorbereid. Er werd eveneens werk gemaakt van een verhoging van de capaciteit in de gemeenschapsinstellingen. De personeelsbewegingen die daarmee gepaard gaan veroorzaken een verhoging van het werkingsbudget van het agentschap.

Medio 2026 werd het gebruik van het Vastgoedinformatieplatform betalend gemaakt. De kostendeekkende vergoeding die hiervoor wordt ontvangen, wordt vanaf 2027 aangewend voor het onderhoud en de verdere uitbouw van dit platform. Op die manier kan het handhavingsplatform verder worden uitgebouwd als een handig instrument in het kader van het handhavingsbeleid.

*Relevante begrotingsartikelen:*

*SL0-1SAE2ZZ-LO - LONEN*

*SL0-1SAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN*

*SL0-1SAE4ZX-WT - FONDS HANDHAVING VLAANDEREN*

## VII. LIJST MET AFKORTINGEN

|        |                                                                                                     |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ARIEC  | Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentra                                                    |
| AO     | Algemene Ontvangsten                                                                                |
| AFCOS  | Anti-Fraud Coordination Service                                                                     |
| BA     | Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement                                        |
| BA-JR  | Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening |
| BBT    | Beleids- en Begrotingstoelichting                                                                   |
| BU     | Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening                                             |
| BVR    | Besluit Vlaamse Regering                                                                            |
| CAP    | Capaciteitsbeheerssysteem van de gemeenschapsinstellingen                                           |
| CAW    | Centrum Algemeen Welzijnswerk                                                                       |
| CJB    | Commissies voor Juridische Bijstand                                                                 |
| COMEB  | Commissie Erkenning en Bemiddeling                                                                  |
| DAB    | Dienst met Afzonderlijk Beheer                                                                      |
| DBRC   | Dienst van Bestuursrechtsscolleges                                                                  |
| DIOB   | Decreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur            |
| DOK    | Drugopvolgingskamer                                                                                 |
| DOS    | Dossieropvolgssysteem                                                                               |
| ESF    | Europees Sociaal Fonds                                                                              |
| ESR    | Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen                                              |
| FOD    | Federale Overheidsdienst                                                                            |
| HCA    | Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling                                                        |
| HCHR   | High Care High Risk                                                                                 |
| HHC    | Handhavingscollege                                                                                  |
| IMC    | Interministeriële Conferentie                                                                       |
| IS     | Interne stromen (ESR-aggregaat)                                                                     |
| ISE    | Inhoudelijk structuurelement                                                                        |
| IVA    | Intern Verzelfstandigd Agentschap                                                                   |
| JOK    | Jongerenopvolgingskamer                                                                             |
| KIV    | Kadernota Integrale Veiligheid                                                                      |
| KVH    | Kaderdecreet Vlaamse Handhaving                                                                     |
| LIVC-R | Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme                     |
| LE     | Leningen (ESR-aggregaat)                                                                            |
| LIO    | Learning Inside Out                                                                                 |
| LO     | Leningontvangsten                                                                                   |
| LO     | Lonen (ESR-aggregaat)                                                                               |
| MVG    | Ministerie Vlaamse Gemeenschap                                                                      |
| NADO   | Nationale Antidopingorganisatie                                                                     |
| NICC   | Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie                                             |
| OCAD   | Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse                                                          |
| OD     | Operationele doelstelling                                                                           |
| OI     | Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)                                                         |
| OL     | Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)                                                                |
| OM     | Openbaar Ministerie                                                                                 |
| OP     | Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)                                                           |
| OW     | Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)                                                     |
| PA     | Participaties (ESR-aggregaat)                                                                       |

|        |                                                                                      |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| PSD    | Psychosociale dienst                                                                 |
| PR     | Provisies (ESR-aggregaat)                                                            |
| RNR    | Risk-Need-Responsivity                                                               |
| RSTVB  | Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen                             |
| RVERKB | Raad voor Verkiezingsbetwistingen                                                    |
| RVVb   | Raad voor Vergunningenbetwistingen                                                   |
| SD     | Strategische doelstelling                                                            |
| SIPAR  | Système Informatique Parajudiciaire                                                  |
| SISSET | Système Information/Informatie Systeem Elektronisch Toezicht                         |
| STRAP  | Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden |
| TO     | Toegewezen ontvangsten                                                               |
| THV    | Tijdelijk huisverbod                                                                 |
| VAK    | Gesplitst vastleggingskrediet                                                        |
| VAPH   | Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap                                     |
| VCO    | Vlaamse Codex Overheidsfinanciën                                                     |
| VCET   | Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht                                                 |
| VDAB   | Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding                           |
| VEK    | Gesplitst vereffeningskrediet                                                        |
| VHP    | Vlaams Handhavingsplatform                                                           |
| VIP    | Vastgoedinformatieplatform                                                           |
| VITO   | Vlaamse Instelling voor Technologisch onderzoek                                      |
| VOS    | Verontrustende opvoedingssituatie                                                    |
| VTE    | Voltijds Equivalent                                                                  |
| VVSG   | Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten                                           |
| VUB    | Vrije Universiteit Brussel                                                           |
| WT     | Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)                                                  |